

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV
akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

AKBURA EVLIYA TÜRBESİ: TÜRK-İSLAM MİMARİSİ VE HALK İNANCI ARASINDAKİ BAĞ

Шахноза Каримова,

*Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық
қазақ-түрік университеті магистр оқытушысы,*

Жұлдыз Мүсіркеп,

*Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық
қазақ-түрік университеті 4-ші курс студенті*

Аңдатпа. Түрік халық мәдениеті тарих бойы Исламға дейінгі наным жүйелері мен исламдық құндылықтар өзара тоғысып, бай рухани мұра қалыптастырған. Сол мұраның маңызды бөліктерінің бірі – «әулиелерге табыну дәстүрі» мен «зиярат ету мәдениеті» болып табылады. Қазақстанның оңтүстігінде, Түркістан өңірінде орналасқан Ақбура әулие кесенесі – осы мәдениеттің көрнекті үлгілерінің бірі. Ақбура әулие халық арасында даналықтың, кереметтің және қоғамдық татулықтың нышаны саналатын қасиетті тұлға ретінде құрметтеледі.

Түркістан өңірі ежелден-ақ Орта Азиядағы рухани орталықтардың бірі болған. Бұл жерде Ахмет Ясауи, Арыстан баб, Гаухар ана сияқты көптеген әулиелер мен сопылар өмір сүрген. Ақбура әулие де осы рухани тізбектің бір буыны болып табылады. Оның кесенесі тек ғибадат орны ғана емес, сонымен бірге халықтың дұға, үміт және бірлік мекені саналады. Кесене айналасында қалыптасқан дәстүрлер түрік халқының табиғатқа, тағдырға және киелілікке деген көзқарасын бейнелей отырып, ежелгі түркі сенімдерінің Исламмен қалай тоғысқанын көрсетеді.

Кілт сөздер: *Ақбура әулие кесенесі, Түрік халық мәдениеті, Әулиелерге зиярат ету, Рухани мұра, Түркістан аймағы.*

Abstract. Throughout history, Turkish folk culture has formed a rich spiritual heritage in which both pre-Islamic belief systems and Islamic values have intertwined. One of the important elements of this heritage is the “cult of saints” and the “tradition of pilgrimage.” Located in the south of Kazakhstan, in the Turkistan region, the Akbura Saint Mausoleum is one of the remarkable examples of this culture. Akbura Saint is regarded by the people as a sacred figure symbolizing wisdom, miracles, and social harmony.

The Turkistan region has been one of the spiritual centers of Central Asia throughout history, where many saints and Sufi figures such as Ahmed Yasawi, Arystan Bab, and Gaukhar Ana lived. Akbura Saint forms an essential link in this spiritual chain. His mausoleum is not only a place of worship but also a space of prayer, hope, and solidarity for the people. The traditions shaped around the mausoleum reflect the Turkish people’s understanding of nature, destiny, and holiness, showing how ancient Turkic beliefs have been harmoniously blended with Islam.

Keywords: *Akbura Saint Mausoleum, Turkish folk culture, Saint veneration, Spiritual heritage, Turkistan region.*

Giriş. Türk halk kültürü, tarih boyunca hem İslamiyet öncesi inanç sistemlerinin hem de İslamî değerlerin iç içe geçmesiyle şekillenmiş çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Bu kültürel yapı, sadece dini bir yaşam biçimini değil, aynı zamanda toplumun düşünce dünyasını, ahlaki değerlerini, sanatını ve günlük yaşamını da belirleyen bir anlam sistemini ifade eder. Eski Türklerin gök tanrı inancı, ata ruhlarına saygı, doğa unsurlarına kutsiyet atfetme gibi inanç unsurları; İslamiyet’in kabulüyle birlikte yeni bir manevi boyut kazanmış ve halk inançlarında sentezlenmiştir.

Bu sentezin en belirgin örneklerinden biri, halk arasında “evliya kültü” olarak adlandırılan inanç sistemidir. Türk halk inançlarında evliyalar, Tanrı’ya yakın, hikmet sahibi ve keramet gösteren kişiler olarak kabul edilir. Onlar, toplumun hem manevî rehberi hem de ilahi koruyucusu olarak görülür. Bu nedenle evliyalara adanmış türbeler, yalnızca dini mekânlar değil, aynı zamanda halkın umut, şifa ve huzur aradığı kutsal ziyaret yerleri hâline gelmiştir. Bu “ziyaret geleneği”, Türk dünyasının hemen her bölgesinde –Anadolu’dan Orta Asya’ya, Kazan’dan Kaşgar’a kadar– halk kültürünün vazgeçilmez bir unsurudur.

Kazakistan’ın güneyinde, tarihî Türkistan bölgesinde yer alan Akbura Evliya Türbesi, bu manevi geleneğin en özgün örneklerinden birini oluşturur. Türkistan, tarih boyunca Ahmed Yesevî,

Arystan Bab, Gaukhar Ana gibi büyük mutasavvıfların ve evliyaların yaşadığı kutsal bir coğrafya olarak bilinir. Bu bölge, yalnızca Kazak halkı için değil, tüm Türk-İslam dünyası için maneviyatın merkezi kabul edilir. Akbura Evliya Türbesi de bu kutsal zincirin bir halkasıdır. Türbe, mimari özellikleri bakımından Türk-İslam sanatının sade ama anlam yüklü örneklerinden biridir; tuğla işçiliği, kubbe yapısı ve simgesel süslemeleriyle hem estetik hem de inanç boyutunda derin bir sembolizm taşır.

Akbura Evliya'nın kimliği hakkındaki bilgiler büyük ölçüde sözlü kültür aracılığıyla günümüze ulaşmıştır. Halk anlatılarında o, bilge bir derviş, keramet gösteren bir veli, adalet ve barışın temsilcisi olarak tasvir edilir. Onun adıyla anılan menkıbelerde, insanların sıkıntılarının çözümü, yağmur duaları, hastaların iyileşmesi ve toplumun huzura kavuşması gibi olaylar anlatılır. Bu rivayetler, halkın evliyayı sadece bir dini figür olarak değil, aynı zamanda manevi bir koruyucu ve umut kaynağı olarak gördüğünü gösterir.

Akbura Evliya figürü, Türk halk kültüründe İslam öncesi bilgelik geleneği ile İslamî maneviyatın birleşim noktasında yer alır. Tıpkı Korkut Ata, Ahmet Yesevî veya Hoca Ahmet Ata gibi o da halkın zihninde hem bir öğretici hem de bir manevî rehberdir. Bu nedenle Akbura Evliya Türbesi, yalnızca bir tarihî yapı değil, Türk halkının inanç sistemi, kimlik bilinci ve toplumsal dayanışma anlayışını yansıtan kültürel bir semboldür.

Ziyaret geleneği açısından türbe, halkın bir araya geldiği, toplu duaların, adakların ve manevi sohbetlerin yapıldığı bir merkez işlevi görür. Kadınlar ve erkekler, farklı dileklerle türbeye gelir; kimileri hastalıklarına şifa, kimileri ruhsal huzur, kimileri de hayatlarında bereket arar. Bu ziyaretler, sadece bireysel bir ibadet değil, aynı zamanda toplumsal bütünleşmeyi pekiştiren bir gelenek haline gelmiştir.

Bu çalışmanın amacı, Akbura Evliya Türbesi'nin tarihî ve coğrafi konumunu tanıtarak, türbenin Türk halk kültüründeki yerini ortaya koymak ve “evliya kültü” ile “ziyaret geleneği”nin toplumsal hafızadaki rolünü irdelemektir. Ayrıca çalışma, İslamiyet öncesi Türk inanç unsurlarının İslamî değerlerle nasıl kaynaştığını, bu kaynaşmanın halkın kimliğini ve kültürel sürekliliğini nasıl şekillendirdiğini anlamayı hedeflemektedir.

Bu yönüyle Akbura Evliya Türbesi, Türk dünyasında maneviyatın mekânsal temsili olarak değerlendirilebilir. Halkın türbeye olan ilgisi, Türk toplumlarında geçmişle bağ kurma, inançla umut arasında köprü oluşturma geleneğinin halen sürdüğünü kanıtlar niteliktedir.

1. Akbura Evliya'nın Tarihî Kişiliği. Akbura Evliya, Türk halk inanışında bilgelik, adalet, sabır ve manevî güç sembolü olarak kabul edilen, halkın gönlünde derin iz bırakmış bir şahsiyettir. Onun tarihî kimliğiyle ilgili yazılı belgeler sınırlı olmakla birlikte, bölge halkı arasında kuşaktan kuşağa aktarılan menkıbeler, efsaneler ve halk anlatıları, onun 12. veya 13. yüzyıllarda yaşamış bir derviş, sufi şeyhi veya halk arasında sevilen bir bilge kişi olabileceğini göstermektedir (Köprülü, 1991; DeWeese, 1994). Bu dönem, Orta Asya'da İslam'ın derinleştiği, tasavvufî düşüncenin yaygınlaştığı ve Ahmed Yesevî ekolünün geniş kitlelere ulaştığı bir zaman dilimidir. Dolayısıyla Akbura Evliya'nın da bu Yesevî geleneği içinde yetişmiş veya onun etkisiyle şekillenmiş bir sufi olması mümkündür.

Rivayetlere göre Akbura Evliya, çevresine doğruluk, sabır, merhamet, yardımlaşma ve birlik mesajları vermiştir. O, İslam ahlakını Türk halkının eski değerleriyle birleştirerek İslamî maneviyat ile Türk geleneksel yaşam felsefesi arasında bir köprü kurmuştur (Artun, 2006; Esen, 2016). Onun öğretilerinde hem İslam'ın tevhit anlayışı hem de eski Türk töresinde yer alan adalet ve toplumsal denge ilkeleri birlikte görülür. Bu yönüyle Akbura Evliya, halkın sadece dinî değil, aynı zamanda ahlaki ve toplumsal rehberi haline gelmiştir.

“Akburaya” adı, Türk dilinde iki kökten oluşur: “ak” sözcüğü saflık, temizlik, iyilik ve kutsallık anlamlarını taşıırken; “bura” (boğa) sözcüğü güç, koruma, kararlılık ve bereket sembolüdür. Bu iki kelimenin birleşimi, hem maddi hem manevi düzlemde güçle saflığın birleşimini ifade eder. Dolayısıyla “Akburaya” adı, onun halk tarafından hem temiz kalpli bir veli hem de güçlü, koruyucu bir ruh olarak algılandığını ortaya koyar. Bu tür sembolik adlandırmalar, Türk halk kültüründe sıkça görülür ve kişinin karakteriyle özdeşleşen kutsal bir anlam taşır.

Akburaya Evliya’nın kişiliği etrafında şekillenen menkıbeler, onun mucizevi olaylarla ilişkilendirilen bir “keramet sahibi” evliya olduğunu da ortaya koyar. Halk inancına göre, o dönem yaşanan kuraklıklarda yağmur duasına çıkar, topluma bereket ve umut getirirdi. Bazı rivayetlerde, hastaların onun adıyla dua ettiğinde şifa bulduğu, çocuk sahibi olamayanların dileklerinin gerçekleştiği anlatılır. Bu anlatılar, Akburaya Evliya’nın halkın ruhsal dünyasında yalnızca bir dini lider değil, manevi koruyucu (veli) olarak konumlandığını göstermektedir.

Ayrıca onun türbesinin bulunduğu yerin “enerjisi yüksek, kutsal bir mekân” olarak görülmesi, eski Türk inanç sistemlerindeki “yer-su” (doğa ruhları) kültürüyle de ilişkilendirilebilir. Bu durum, Akburaya Evliya figürünün sadece İslamî yönüyle değil, İslam öncesi Türk inançlarının ruhani izlerini de içinde barındırdığını göstermektedir. Böylece Akburaya Evliya, Türk inanç tarihinde İslamiyet öncesi kutsallık anlayışı ile İslam sonrası tasavvufi düşüncenin birleşim noktasında yer alan sentez bir figür olarak değerlendirilebilir.

Toplumsal açıdan bakıldığında, Akburaya Evliya halkın zor zamanlarında başvurduğu, adaletin simgesi olarak görülen bir “manevi hakem” niteliği de taşır. Köyler arası anlaşmazlıklarda veya toplumsal olaylarda onun adıyla yemin edilmesi, halk arasında “Akburaya’nın adaleti” ifadesinin kullanılması, onun halk vicdanındaki güvenilirliğini ve manevi otoritesini gösterir.

“Akburaya” adı, Türk dilinde “ak” (saflık, temizlik) ve “bura” (boğa – güç, koruma) sözcüklerinden oluşur. Bu adın sembolik anlamı, onun hem ruhsal saflığı hem de halkı koruyucu yönüyle tanındığını göstermektedir. Böylece Akburaya Evliya figürü, hem manevi hem de toplumsal açıdan rehberlik eden bir bilge kimliği kazanmıştır (Kafesoğlu, 1997; Каченова, 2020).

2. Türbenin Mimari Ve Sembolik Özellikleri. Akburaya Evliya Türbesi, Orta Asya Türk-İslam mimarisinin tipik özelliklerini taşıyan, hem estetik hem de sembolik anlamda zengin bir yapıdır. Mimari açıdan değerlendirildiğinde, türbenin tuğla malzemeden inşa edilmiş olması, bölgedeki klasik yapı geleneğini yansıtır (Ünver, 1980; Kuban, 2005; Roxburgh, 2010). Orta Asya’da özellikle 12.–15. yüzyıllar arasında inşa edilen türbelerde görülen tuğla kullanımı, hem dayanıklılığı hem de sıcak iklim koşullarına uygunluğu nedeniyle tercih edilmiştir. Akburaya Evliya Türbesi de bu mimari geleneğin bir uzantısı olarak, sade fakat derin anlamlar taşıyan bir üslup sergiler.

Yapının en dikkat çekici unsurlarından biri, kubbesidir. Kubbe, İslam mimarisinde “gökyüzü”, “ilahî kudret” ve “sonsuzluk” kavramlarını sembolize eder. Bu yönüyle kubbe, dünyevi mekânla uhrevi âlem arasında bir bağ kurar. Akburaya Evliya Türbesi’nin kubbesi de bu düşüncenin yansıması olarak, hem görsel bir merkez hem de manevi bir odak noktası oluşturur. Türbenin iç mekânında sade süslemelerin tercih edilmesi, tasavvufi tevazu anlayışının bir göstergesi olarak yorumlanabilir; çünkü süsleme yerine maneviyatın ön plana çıkarıldığı bu tür yapılar, halkı gösterişten uzak bir içsel yolculuğa davet eder.

Türbenin çevresinde yer alan dua yerleri, kutsal kabul edilen ağaçlar ve su kaynakları, Türk halk inançlarındaki doğa kültürünün İslamî anlayışla kaynaşmış şekillerini temsil eder. Bu unsurlar, eski Türklerin “yer-su” (toprak ve su ruhları) inancının İslam sonrasında da sembolik biçimde yaşamaya devam ettiğini gösterir (Artun, 2006; Esen, 2016). Örneğin, kutsal ağaçlara bez bağlamak ya da türbe yakınındaki pınarlardan su içmek, halk arasında hem dilek dileme hem de arınma anlamı

taşır. Bu ritüeller, halkın doğayı canlı ve kutsal bir varlık olarak görmeye devam ettiğini, ancak bu inanç biçiminin İslamî yorumlarla yeniden şekillendiğini ortaya koyar.

Ziyaretçiler türbeye genellikle dua etmek, şifa bulmak, dilek dilemek veya ruhsal huzur aramak amacıyla gelirler. Bu ziyaretler, halk arasında “ziyaret kültü” olarak adlandırılan inanç pratiğinin bir parçasıdır. Akbura Evliya Türbesi’nin ziyaret edilmesi sadece bireysel bir ibadet değil, aynı zamanda toplumsal dayanışmayı güçlendiren sosyal bir ritüel niteliği taşır. Türbenin çevresinde düzenlenen toplu dualar, adak törenleri ve kandil gecesi buluşmaları, halkın hem dini bağlılığını hem de birbirine olan toplumsal güvenini pekiştirir (Tanrıverdi, 2018; Әлімқұлов, 2014).

Ayrıca türbenin bulunduğu alanın doğal çevreyle uyumlu biçimde inşa edilmiş olması, Türk-İslam mimarisinin doğa ile bütünleşme ilkesini de yansıtır. Bu tür yapılar, sadece bir mezar anıtı değil; mekân, doğa ve ruh arasında denge kuran manevî merkezler olarak tasarlanmıştır. Dolayısıyla Akbura Evliya Türbesi, hem mimari hem de sembolik açıdan insanın ruhsal arayışını temsil eder.

Sembolik düzeyde türbe, halkın gözünde kutsal bir mekân (ziyaretgâh) olmanın ötesinde, yaşayan bir hafıza alanıdır. Bu mekân, Akbura Evliya’nın manevi varlığını koruduğu ve halkla iletişimde olduğu bir kutsallık sahası olarak kabul edilir. İnsanlar, türbeyi ziyaret ederek geçmişle bağ kurar, manevi kimliğini yeniler ve toplumsal aidiyet duygusunu güçlendirir.

Akbura Evliya Türbesi sadece bir mimari eser değil, Türk halkının dini duyarlılığı, estetik anlayışı ve kültürel sürekliliğini yansıtan bir semboldür. Onun taşında, kubbesinde ve çevresindeki doğa unsurlarında, bin yıllık Türk-İslam sentezinin izleri okunabilir. Bu yönüyle türbe, hem geçmişin kutsallığını yaşatan hem de günümüz insanına manevî huzur sunan bir kültürel miras mekânı olarak değerlendirilebilir.

3. Halk Kültüründe Akbura Evliya İmajı. Akbura Evliya, Türk halk kültüründe sadece bir dinî şahsiyet olarak değil, aynı zamanda koruyucu, bilge ve merhametli bir veli olarak yer edinmiştir. Halk arasında anlatılan menkıbeler, onun mucizevi güce sahip bir kişi olduğuna inancı pekiştirir. Rivayetlere göre Akbura Evliya’nın duasıyla kurak topraklara yağmur yağmış, hastalar şifa bulmuş, topluluklar arasında barış yeniden tesis edilmiştir (Ocak, 1983; Artun, 2006). Bu anlatılar, Türk halkının doğa, kader ve kutsallık anlayışının iç içe geçtiği yaşayan bir inanç sistemini temsil eder.

Menkıbelerde Akbura Evliya genellikle “doğayla uyum içinde yaşayan, halkı koruyan, dua ve bilgeliği sahibi bir ermiş” olarak betimlenir. Bu imaj, eski Türk inançlarındaki kam (şaman) figürünün İslamî tasavvufu kaynaşmış bir biçimi olarak da yorumlanabilir. Nasıl ki kamlar doğayla iletişim kurar, insanlara şifa ve bereket getirirdi; Akbura Evliya da bu kültürel mirasın İslam sonrası yorumunda benzer bir işlev üstlenmiştir. Böylece o, hem eski Türk ruhani geleneğiyle İslamî velayet anlayışı arasında bir köprü görevi görür.

Halk anlatılarında Akbura Evliya’nın kişiliği, tevazu, adalet ve merhamet gibi değerlerle özdeşleştirilir. O, toplumun zor zamanlarında rehberlik eden, insanları birliğe, paylaşmaya ve imana davet eden bir bilge olarak anılır. Halkın günlük yaşamında onun adına yapılan dualar, adaklar ve ziyaretler, halkın hem Allah’a yönelişini hem de manevi bir koruyucuya duyduğu ihtiyacı ifade eder (Boratav, 1995; Çobanoğlu, 2003).

Türk halk edebiyatında, özellikle Kazak ve Özbek sözlü geleneğinde, Akbura Evliya’nın adı sıkça geçer. Halk şiirlerinde onun adının anılması, manevî önderlere duyulan saygının şiirsel bir ifadesi niteliğindedir. “Әулиелерге тағзым” (evliyalara hürmet) motifi, halkın kutsallığa bakış açısını şekillendiren temel temalardan biridir. Bu anlayış, sadece bireysel bir inanç biçimi değil; aynı zamanda toplumsal hafızayı, ahlaki değerleri ve kültürel sürekliliği koruyan bir manevi sistemdir (Есенғұлов, 2017; Ахметова, 2019; Жұмабекова, 2020).

Akbura Evliya’nın halk bilincindeki yeri, mit ile tarih, kutsallık ile insanlık arasındaki geçiş noktasında konumlanır. O, ne tamamen efsanevi ne de yalnızca tarihsel bir figürdür; her iki boyutun

birleşiminden doğan bir kültürel semboldür. Onun kişiliği etrafında şekillenen anlatılar, halkın kimliğini, moral gücünü ve dünyaya bakışını besleyen birer manevi kaynak olarak yaşar.

Zamanla, Akbura Evliya'nın adı halk dualarında, çocuklara verilen isimlerde, hatta yer adlarında da yaşar hâle gelmiştir. Bu durum, onun halk belleğinde kalıcı bir yer edindiğini ve manevi otoritesinin nesiller boyu sürdüğünü gösterir. Her kuşak, kendi çağının şartlarına göre Akbura Evliya'yı yeniden yorumlamış; bu da onun kültürel imgesinin canlı kalmasını sağlamıştır.

4. Akbura Türbesi'nin Sosyo-Kültürel Rolü. Akbura Evliya Türbesi, yüzyıllardır Türkistan bölgesi halkı için inanç, umut ve dayanışma merkezi olma özelliğini sürdürmektedir. Halkın gündelik yaşamında türbeyi ziyaret etmek sadece bir ibadet eylemi değil, aynı zamanda toplumsal kimliğin ve ortak hafızanın ifadesi hâline gelmiştir. Dini bayramlarda, hasat mevsiminde, düğünlerden önce veya önemli kararlar alınmadan önce türbeye gidilmesi, halk arasında köklü bir gelenek olarak yaşatılmaktadır. Bu tür ritüeller, bireyin inanç yoluyla Tanrı'ya yaklaşma isteğinin yanı sıra, aile ve toplum arasındaki manevi bağları da güçlendirir (Tanrıverdi, 2018; Artun, 2006).

Türbe ziyaretleri, özellikle dua, adak, şifa arayışı ve dilek dileme gibi uygulamalar etrafında şekillenir. Bu pratikler, İslamî inanç çerçevesinde gelişmiş olmakla birlikte, eski Türk inanç sistemlerindeki doğa, ata ruhu ve kutsallık anlayışının izlerini taşır. Türbe çevresinde kutsal kabul edilen ağaçlar, taşlar ve su kaynakları bulunması, bu kültürel sürekliliğin sembolik göstergelerindedir. Böylece Akbura Evliya Türbesi, İslamiyet öncesi doğa merkezli inanışların İslamî ritüellerle kaynaştığı bir manevî alan kimliği kazanmıştır.

Sosyo-kültürel açıdan, türbe etrafında gelişen bu gelenekler, halkın kolektif kimliğini ve toplumsal dayanışmasını güçlendiren bir unsur hâline gelmiştir. Ziyaretler sırasında yapılan toplu dualar, kurbanlar ve mevlit törenleri; toplumun bir araya gelmesini, paylaşma ve yardımlaşma duygularını canlı tutar. Özellikle kırsal kesimde, bu tür ziyaretler topluluk içi iletişimin, kültürel aktarımın ve sosyal bütünlüğün yeniden üretildiği alanlar olarak işlev görür.

Günümüzde Akbura Türbesi, yalnızca bölge halkının değil, aynı zamanda çevre illerden ve hatta komşu ülkelerden gelen ziyaretçilerin de uğrak noktası hâline gelmiştir. Bu yönüyle türbe, hem yerel maneviyat turizmi hem de bölgesel kültürel kimliğin temsili açısından önemli bir yere sahiptir. Türbenin mimarisi, tarihî dokusu ve çevresindeki halk gelenekleri, Kazakistan'ın manevi miras haritası içinde seçkin bir konumda yer alır.

Ancak bu kültürel zenginliğin devamı için tarihî ve mimari mirasın korunması büyük önem taşır. Modernleşme, şehirleşme ve turistik dönüşüm süreçleri türbenin otantik yapısını tehdit edebilmektedir. Bu nedenle Akbura Türbesi'nin korunması, sadece fiziksel bir restorasyon meselesi değil; aynı zamanda toplumun kendi manevi kimliğini koruma sorumluluğu olarak da görülmelidir (Əлімқұлов, 2014; Ахметова, 2019).

Akbura Evliya Türbesi'nin sosyo-kültürel rolü, hem dini bir inanç pratiği hem de toplumsal birlik sembolü olarak çok katmanlı bir nitelik taşır. O, halkın geçmişle bağını güçlendiren, kültürel kimliğini yaşatan ve manevi dayanışmayı besleyen canlı bir kültür odağıdır. Bu yönüyle türbe, sadece bir tarihî yapı değil, halkın ruhani ve kültürel sürekliliğinin mekânsal temsili olarak da değerlendirilebilir.

Sonuç. Akbura Evliya Türbesi, Türk halk kültüründe yalnızca bir ziyaret ve dua mekânı değil, aynı zamanda inanç, gelenek ve toplumsal dayanışmanın sembolü olarak özel bir yere sahiptir. Halkın bu türbeye duyduğu derin saygı, tarih boyunca süreklilik gösteren bir manevi bağlılığın ve kültürel sadakatin göstergesidir. Bu yönüyle türbe, geçmiş ile günümüz arasında köprü kuran yaşayan bir kültürel hafıza alanıdır.

Türk halk kültüründe “evliya” kavramı, insan ile ilahi olan arasındaki bağı temsil eder. Akbura Evliya gibi şahsiyetler, yalnızca dinî önder değil, aynı zamanda halkın moral kaynağı, rehberi ve

koruyucusudur. Halk inanışında evliyalara duyulan hürmet, Türk toplumunun ortak değerler etrafında birleşmesini sağlayan önemli bir unsurdur. Bu çerçevede Akbura Evliya Türbesi, hem bireysel inançların hem de toplumsal aidiyetin canlı bir tezahürü olmuştur.

Mimari açıdan bakıldığında, türbe Türk-İslam sanatının sade ama derin sembolik anlamlar taşıyan örneklerinden biridir. Kubbe yapısı gökyüzünü, yani ilahi âlemi; türbe zemini ise yeryüzünü, insanın geçici dünyasını simgeler. Bu mimari anlayış, İslam kozmolojisinin yanı sıra eski Türklerin “gök ve yer” dualitesine dayalı inanç sisteminin de izlerini taşır. Böylece Akbura Evliya Türbesi, eski Türk inançlarının İslam’la bütünleştiği özgün bir kültürel sentezi temsil eder.

Akbura Evliya etrafında şekillenen halk anlatıları, menkıbeler ve efsaneler, halkın kolektif belleğinde onun yüceliğini ve kerametlerini yaşatır. Bu sözlü gelenek, hem tarihî kimliğin korunmasına hem de inanç sürekliliğinin sağlanmasına hizmet eder. Her kuşak, bu anlatılar aracılığıyla geçmişle manevi bir bağ kurar. Böylece türbe, maddi bir yapıdan ziyade sembolik bir anlam dünyasına dönüşür.

Sosyokültürel açıdan türbe, bölge halkı için sadece bir dini mekân değil, aynı zamanda toplumsal dayanışma, yardımlaşma ve birlik ruhunun yaşandığı bir merkezdir. Ziyaret günlerinde düzenlenen toplu dualar, hayır yemekleri ve toplumsal etkinlikler, halk arasında karşılıklı güveni ve bağlılığı güçlendirir. Bu gelenekler, modernleşme süreci içinde bile varlığını sürdürerek Türk toplumunun manevi direncini korumasına katkı sağlar.

Ayrıca Akbura Evliya Türbesi, Türk-İslam sentezinin canlı bir örneği olarak da değerlidir. Burada eski Türklerin doğaya ve atalara saygıya dayalı inançları; İslam’ın tevhit, sabır, şükür ve adalet değerleriyle bütünleşmiştir. Bu sentez, yalnızca bir dinî kaynaşma değil, aynı zamanda Türk kimliğinin tarihsel derinliğini gösteren bir kültürel bütünleşme örneğidir.

Bugün Akbura Evliya Türbesi, hem Kazakistan halkı hem de geniş Türk dünyası için önemli bir manevî ve kültürel miras alanıdır. Türbeye yapılan ziyaretler, geçmişin hatırlanması, geleneklerin korunması ve yeni kuşaklara aktarılması bakımından büyük önem taşır. Bu yönüyle türbe, modern toplumun hızla değişen değerleri arasında kültürel sürekliliğin taşıyıcısı konumundadır.

Akbura Evliya Türbesi; Türk halkının inanç dünyasında sarsılmaz bir yer edinmiş, halk bilincinde birlik, umut ve kutsallık sembolü olarak yaşamaya devam eden, Türk-İslam kültürünün en somut ve anlamlı örneklerinden biri haline gelmiştir.

Bu nedenle Akbura Evliya Türbesi’nin korunması, tanıtılması ve bilimsel olarak incelenmesi; sadece bir tarihî eserin değil, Türk milletinin manevi kimliğinin de korunması anlamına gelir.

Kaynakça

1. Әлімқұлов, Нұрлан. Түркістан өңірінің әулиелері мен киелі орындары. Алматы: Арыс баспасы, 2014.
2. Есенқұлов, Мұрат. Қожа Ахмет Ясауи және түркі сопылық дәстүрі. Түркістан: Қ.А. Ясауи атындағы ХҚТУ баспасы, 2017.
3. Қасенова, Динара. Түркістан – руханияттың алтын бесігі. Нұр-Сұлтан: Фолиант, 2020.
4. Ахметова, Г. “Святые места Южного Казахстана и их роль в формировании духовной идентичности народа.” Вестник КазНУ. Серия религиоведение, №1, 2019, с. 72–83.
5. Тажигаева, Л. Духовные центры Казахстана: традиции и современность. Алматы: Қазақ университеті, 2018.
6. Жумабекова, А. Культ святых в казахской традиции. Астана: ЕҰУ баспасы, 2020.
7. Artun, Erman. Türk Halk Kültürü ve Halk İnançları. Adana: Karahan Kitabevi, 2006.
8. Ocak, Ahmet Yaşar. Türk Halk İnançlarında ve Edebiyatında Evliya Menkabeleri. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1983.

9. Çobanoğlu, Özkul. Türk Halk Kültürü Araştırmalarına Giriş. Ankara: Akçağ Yayınları, 2003.
10. Kafesoğlu, İbrahim. Türk Milli Kültürü. Ankara: Ötüken Neşriyat, 1997.
11. Tanrıverdi, Zeynep. “Türk Kültüründe Evliya ve Ziyaret Geleneği.” Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, sayı 88, 2018, ss. 45–60.
12. Boratav, Pertev Naili. 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı. İstanbul: Gerçek Yayınları, 1995.
13. Köprülü, Mehmet Fuat. Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar. Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları, 1991.
14. Kuban, Doğan. Türk İslam Sanatı Üzerine Denemeler. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2005.

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабур и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatiik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inshasinda halk biliminin islevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantilari	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezrali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlıslari üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Беҳбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OVIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansimalari	357
77.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliginin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДильБЕКОВА, Гүлнўр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahin kizi masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirasi: şamanizm ve islam’in izleri	404

83.	Ынтымакгул НУРМАГОМБЕТОВА. Бейсенбай Кенжебаев зерттеулеріндегі қазақ және түркі әдеби мұраларының тарихи-филологиялық зерделенуі	412
84.	Saltanat YERALIYEVA. The writing of Khoja Akhmet Yasawi’s “Diwani hikmet” in turkic language	420
85.	Yorqinoy ISMONOVA. Bola timsolining roman obrazlari tizimidagi o‘rni	423
86.	Динара САЗАНОВА. “Диуани хикмет” мәтініндегі сопылық терминдердің рухани-философиялық мағынасы	427
87.	Шахноза КАРИМОВА, Жұлдыз МҮСІРКЕП. Akbura Evliya türbesi: türk-islam mimarisi ve halk inanci arasindaki bağ	433
88.	Bahodir ABSAMADOV. Shekspirning “Venetsiya savdogari” asarida komik adolat va axloqiy kinoya	440
89.	Ghalib ZEYAD. The evolution of Uzbek language, literature, and culture: the enduring legacy of Alisher Navai	445
90.	Axror QODIROV. O‘zbek qissachiligida xarakter va kolliziya: Qo‘Chqor Norqobil ijodi misolida XX–XXI asr badiiy talqinlarining evolyutsiyasi	451
91.	Мұратбек БАҒИЛА, Қанзада ЖҮБАНЫШЕВА. Тілді деңгейлік оқыту жүйесінің ғылыми негіздері	457
92.	Sevinchoy YOQUBOVA. G‘oyaviy-badiiy konsepsiya va poetik obrazlar hissiy tonalligi	461
93.	Munira KARIMOVA. The poetics of human and animal characters in Uzbek prose	472
<p>IV SHO‘BA. KOMPARATIVISTIKA VA METODIKA: TIL, ADABIYOT TA‘LIMI TIPOLOGIYASI</p>		
94.	Назаркул ИШЕКЕЕВ, Рима ЗАЙЫРКУЛОВА. Ааламдашуу доорунда медициналык багытта окуп жаткан чет элдик студенттерге «Манас» эпосу жана «Махабхарата» эпосундагы идеяларды салыштыруу менен тарбиялоонун мүмкүнчүлүктөрү	480
95.	Ирина ЯНОВСКАЯ. Формирование риторической компетенции в системе профессиональной подготовки студентов нефилологических специальностей	487
96.	Лариса БАСОВА, Светлана ДРАЧЕВА. Повышение качества обучения русскому языку в странах постсоветского пространства: опыт Тюменского государственного университета	490
97.	Айгул АЙТБЕНБЕТОВА, Нургул ЖОЛДАСОВА. Қазақ тілін оқытудағы цифрлық ресурстар: тиімділігі мен болашағы	494
98.	Muxabbat MATQURBONOVA, Umida YANGIBOYEVA. Ikki tillilik sharoitida o‘zbek tili ta’limining komparativ tahlili	498
99.	Зулхумар ЖУМАНОВА. Роль алгоритмов в формировании навыков устной и письменной речи студентов	500
100.	Максим ЧИКОВ, Диляра ЗАРИПОВА. Проблемы подготовки специалистов в тройке языков русский-английский-узбекский и пути решения	504
101.	Раъно ИСАМУТДИНОВА. Система упражнений для развития навыков устной речи на занятиях по русскому как иностранному	509

102.	Зулфия КУРБАНОВА. Методика работы с текстом на занятиях по русскому как иностранному	513
103.	Nilufar BURIYEVA. Sun’iy intellekt vositalari asosida o’quvchilarning lingvokulturologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi	516
104.	Шахло УРИНОВА. Методика формирования лексической компетенции студентов в процессе изучения русского как иностранного	520
105.	Gulnoz MAMARASULOVA. Geopolitical meanings in media discourse	524
	V SHO’BA. КОМПАРАТИВИСТИКА YOSH TADQIQOTCHILAR NIGOHIDA	
106.	Saida SULTANOVA. Badiiy tarjimaga o’rgatishda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	529
107.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Айжан ЖАНҒЫЛЫШ. Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудағы инновациялық әдістер	533
108.	Barno ABDULLAYEVA. “Boburnoma”ning xorijiy tillarga tarjima qilinishi	539
109.	Zilola ERGASHEVA. The transformation of translation practices through artificial intelligence technologies	544
110.	Dilfuza ZOYIROVA, Aziza YORIQULOVA. Tarjima jarayonida ekvivalentlik tamoyilining an’anaviy talqinlari	547
111.	Anvar MIRZAQULOV. Ikkinchi jahon urushidan so’ng sinxron tarjimaning paydo bo’lishi va rivojlanishi	549
112.	Shuhrat MULADJANOV. Different approaches to the lingua-stylistic analysis in literary translation	552
113.	Gulshan ERGASHEVA. Tarjimashunoslikda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar: o’zbek va nemis tilidagi frazeologizmlar talqinida	555
114.	Dilnoza SHONAZAROVA. Xabarlar tarjimasi va lokalizatsiyasi	559
115.	Умида МУХАММАДИЕВА. Язык и культура: трудности перевода национально-культурных особенностей	562
116.	Gulnoza XUDAYQULOVA. Badiiy asarlarni tarjima qilishda uchraydigan ba’zi frazeologik muammolar	567
117.	Shoira XODJAYEVA. Bilvosita tarjimaning muammolari: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	570
118.	Djamila BEGJANOVA. Paremiologik birliklar tarjimasida lingvokulturologik ekvivalentlik	573
119.	Shaxnoza IBRAGIMOVA. Linguistic representations of characters and peculiarities of translating their original names in “A farewell to arms”	577
120.	Fazilat XABIBULLAYEVA. Mumtoz adabiy manbalar tarjimasida: arxaik leksika jahon tarjimashunosligi kontekstida	580
121.	Maftuna RO’ZMETOVA. Fentezi adabiyoti tarjimasida madaniy konnotatsiyalarning ifodalanishi	584
122.	Maftuna SAPAROVA. “Al-qistosu-l-mustaqim fi ilmi-l-arud” asarining ingliz tilidagi tarjimasida xususida	588

123.	Zuhra ZOKIROVA. Jorj Oruel “Molxona” asaridagi satirik jumlar tarjimasining madaniy jihatdan moslashtirilganligi	591
124.	Mokhinur GELDIEVA. “Kecha va kunduz” romani inglizcha tarjimasida leksik-semantik hamda sintaktik o‘ziga xoslik	593
125.	Dilnoza OLIMOVA. Ritm va takorlash: “Alpomish” dostonining Qosimboy Ma’urov tarjimasida sintaktik-semantik transformatsiyalar	596
126.	Mohichehraxon ANVAROVA. Zamonaviy texnologik terminlarni tarjima qilish usullari	599
127.	Xosiyatxon QO‘CHQORALIYEVA. The role of Reynold Nicholson and John Arberry’s translation in the study of sufi literature	603
128.	Nargizaxon MIRAXATOVA. Dariy tilidagi ba’zi somatizmlar qatnashgan maqollarning o‘zbek tiliga tarjima qilish masalasi	606
129.	Munisa NAZIROVA. O‘zbek va ingliz tilidagi idiomalarning qiyosiy tarjimalari	609
130.	Муниса ТОШБОЕВА. Стратегии транскреации и адаптации политических реалий в узбекском цифровом медиадискурсе	612
131.	Mahliyo FAYZULLAYEVA. Sinxron tarjimada ekvivalentlik va muqobillik masalasi	615
132.	Достонбек АХМАДОВ. Первый шаг к академической истории перевода	618
133.	Sevinch MIRZALIYEVA. Badiiy tarjimada leksik-stilistik bo‘yoqdorlik muammolari	623
134.	Nozima QAYUMOVA. The impact of artificial intelligence on the translation process and the transformation of the translation profession	626
135.	Ситора ТУРСУНБОЕВА. Грамматические и лексические трансформации в художественном переводе	629
136.	Миннура ЮЛДАШЕВА. Об узбекских переводах произведений Чингиза Айтматова	633
137.	Раънохон ХОЛОВА. Роль невербальной коммуникации в синхронном переводе с русского на узбекский	636
138.	Aziza MAHAMMATOVA. Bilvosita tarjimada tarjimon mahoratining namoyon bo‘lishi	640
139.	Mashhuraxon MAHAMMADALIYEVA. Tarjimashunoslik: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	644
140.	Nozima ABDURAHMONOVA. Tibbiy terminlarni tarjima qilishda so‘zma-so‘z va erkin yondashuvlarning o‘zaro ta’siri	646
141.	Azimjon AXMEDOV. Frazeologiya va frazeografiya tarixiga umumiy nazar	649
142.	Madinabonu OLLABERGANOVA. Comparative-methodology and typology in language and literature education	654
143.	Мўхаббат МАССАДИКОВА, Akerke ALTINBEKOVA. Masallarda toplumsal normlar bag‘lamida adalet ve ceza kavrami	657
144.	A’zamxon SOBITOV. Zoonimlarning etnolingvistik va madaniy konnotatsiyalari	665
145.	Vazira ABDIEVA. The essential role of intercultural communication competence in various fields	668

146.	Oyshajon USMONOVA. Structural and semantic aspects of legal terminology in the context of linguistic comparativism	670
147.	Diyora AKRAMOVA. The use of labor-related euphemisms in English and Uzbek linguistics	675
148.	Zebuniso FAYZULLAYEVA. Nemis va o‘zbek tillaridagi fe’l mayllarining chog‘ishtirma tadqiqi	679
149.	Dilnoza NURULLAYEVA. Ma’dan komponentli frazeologik birliklarda insonga xos xususiyatlar	683
150.	Dilorom KHURRAMOVA. Semantic features of mimetic words in Uzbek and Korean	686
151.	Munisa KARIMOVA. Ingliz fe’llari aspektualligini belgilashda funksional-semantik yondashuv va harakat turlari (aktionsart)	690
152.	Gulzoda SUYUNOVA. The evolution of the verb “to be” from Proto-Indo-European to Proto-Germanic	693
153.	Temur ASHUROV. Realia as cognitive and linguocultural anchors in multilingual communication: towards a new integrative model	700
154.	Shahnoza NAZAROVA. O‘zbek va nemis tillarida tanqid nutqiy akti: lingvopragmatik xususiyatlar	703
155.	Shoxida NAZAROVA. Bilvosita nutqning pragmatik jihatlari	706
156.	Lobar RAHIMQULOVA. Ijtimoiy tarmoq matnlarini lingvistik tahlil qilishning ahamiyati	710
157.	Farrukh ABDUSAMATOV. How speech act theory (sat) is applied in discourse analysis	713
158.	Gulmira ERGASHEVA. Davlat boshqaruvi terminlari xususida ayrim ilmiy-nazariy qarashlar	717
159.	Nodira BEKMATOVA. The lexicon of the machine: decoding the new language of AI	720
160.	Munisa DUSTBERDIYEVA. Causative syntaxemes, the use of preposition “under”	724
161.	Nigora ISMATULLAYEVA. Globallashuv konseptining semantik qirralari	727
162.	Mahliyo JALISHOVA. Persuazivlik argumentatsiya va manipulyatsiya o‘rtasida: mediadiskursdagi kommunikativ-pragmatik jihatlari	730
163.	Ozoda QURBONOVA. O‘zbek tilida gidrometeorologik terminlar sinonimiyasi	733
164.	Guljahon RAHMATULLAYEVA. Ruhiiy holatlarni ifodalovchi leksik birliklarning semantik tarmoqlanishi	736
165.	Yulduz SATTOROVA. Siyosiy diskursda aforistik ifodalarning kognitiv qiyosiy tahlili: ingliz va o‘zbek tillari misolida	743
166.	Umida ELMURATOVA. O‘zbek va koreys tillarida shaxs konseptosferasining periferik birliklari	746
167.	Nafosat RAIMOVA. Ijtimoiy chegaralangan leksikaning struktur va semantik xususiyatlari	749
168.	Dilnura YULDASHEVA. Ingliz tilidagi ayrim siyosiy terminlarning etimologik tahlili	751

169.	Maftuna AZIMOVA. Language, context, and intention: a linguapragmatic analysis of code-switching in Uzbek-English conversations	754
170.	Samira RAXIMOVA. Konseptual metaforalar milliy tafakkurning aks-sadosi sifatida: ingliz va o‘zbek tillarining qiyosiy tahlili	759
171.	Gulrom ABDULLAYEVA. Koreya va o‘zbek madaniyatida ota-onaga sadoqat tushunchasining lingvokulturologik tahlili	764
172.	Мубинабону МАМАЛАТИПОВА. Этимология русских числительных	766
173.	Durdona XO‘JAMURODOVA. Lingvistik komparativistikaning taraqqiyot omillari	771
174.	Зохида КИЛИЧЕВА. Отражение общественной жизни в романе А. С. Пушкина «Евгений Онегин»	774
175.	Zilola ISLOMOVA. Ingliz va o‘zbek tillarida qo‘shma so‘zlar yasalishi	780
176.	Nasiba JUMAEVA. Literary representation of globalization challenges in contemporary Turkish fiction	785
177.	Gulhayo ORTIQOVA. Charlz Dikens ijodida ramziylik, an’analar va ma’naviy munosabatlarning aks etishi	787
178.	Malohat AYDARALIYEVA. XX asr G‘arb va Sharq adabiyotida ayol obrazi tasvirlanishining o‘ziga xos jihatlari	790
179.	Bahora ABDIYEVA. XVI asrga oid nemis masallari tahlili hamda ularda hasad, ochko‘zlik, beodoblik va sabrsizlik kabilarning tasviri	793
180.	Мунаввара ХАСАНОВА. Проблема нравственного совершенствования личности в творчестве Л. Н. Толстого	795
181.	Shahnoza IKROMOVA. Eastern and Western mentality: a structural comparison of “Mehrobdan chayon” and “Pride and prejudice”	800
182.	Umida PIRNAPASOVA. Functional approach to teaching language	804
183.	Maftuna ASKAROVA. Kognitiv tamoyillar nazariyasining shakllanishi	807
184.	Dilnoza SHONAZAROVA, Gulchehra YO‘LDASHEVA. Maktabgacha ta’limda elektron doska orqali ingliz tilini o‘rgatish samaradorligi	811
185.	Abdurauf BOZOROV. A comparative analysis of pedagogical models focusing on the transition from traditional to digital methodologies	815
186.	Айдана ҚУАНЫШ. Ертегілердегі диалог құрылымының стилистикалық ерекшелігі	818
187.	Shirinoy YAKHSHIMURATOVA. The method of cross-cultural comparison in foreign language lessons	826
188.	Sevinch XUDOYBERDIYEVA. Constructive and behavioral methods in teaching English as a second language	829
189.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Нурсая КАДЫРОВА. Қазақ тілін оқытудағы тілдік орта мен мотивация факторы	832
190.	Aziza JALOLOVA. Chet tilini o‘qitishda talabalarning tarjima ko‘nikmalarini rivojlantirishda interfaol usullarning roli	836
191.	Инобатхон УМАРОВА. Роль когнитивистики в обучении русскому языку узбекских студентов	839
192.	Mubina GANIYEVA. Comparative analsis of speech etiquette in hisrorical and modern educational contexts	844

193.	Гулсевар САИДОВА. Языковые особенности творчества А. С. Пушкина и их использование в преподавании ТРКИ	846
194.	Садокат ОЛИМЖОНОВА. Изучение творчества А. С. Пушкина в преподавании русского языка как иностранного	853
195.	Sokina IRISBAYEVA. Moral and ethical values in Uzbek and English proverbs: a comparative study	860
196.	Музаффар ХОДЖАХАНОВ. Структурный и синтаксический анализ терминов статистики в английском и русском языках	864
197.	Shahnozabonu NEMATOVA. The Interconnection Between Gender and Language: A Historical and Sociolinguistic Perspective	866
198.	Мохира ЭШКУВАТОВА. Роль грамматического комментария в преподавании русского как иностранного	870
199.	Nazokat G‘offorova. Zulfiya she’rlari tarjimasida metaforalar tarjimasining o‘ziga xos xususiyatlari	873
200.	Адолат Бобо-Хожаева. Тюркские заимствования в русском языке: пространство билингвизма и историческая перспектива	877